

Område av riksintresse för friluftsliv i Västra Götalands län

Namn: Rådasjön med Gunnebo	Datum: 2017-05-09
☐ Befintligt riksintresse, texten omarbetad ☐ Befintligt riksintresse, texten är fortfarande relevant ☐ Den gamla gränsdragningen OK ☐ Den gamla gränsdragningen ska revideras ☒ Förslag på nytt riksintresse ☐ Förslag i Program för tätortsnära natur – Göteborg	Områdesnummer: FO 33
Kommun: Härryda, Mölndal	Kommunnummer: 1401, 1481
Riksintresset berör flera kommuner: Området berör de båda kommunerna Härryda och Mölndal vilket kan komma att kräva mellankommunala överväganden och samordning för att säkra riksintressets värden.	
Area: 615 ha, varav 382 ha land och 234 ha vatten.	
Huvudkriterier: <ul style="list-style-type: none">• Områden med särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och/eller kulturmiljöer.• Områden med särskilt goda förutsättningar för friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser.• Områden med särskilt goda förutsättningar för vattenanknutna friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser.	
Stödkriterier: <ul style="list-style-type: none">• intresseväckande naturvärden• intresseväckande kulturvärden• tilltalande landskapsbild (tilltalande perspektiv och utblick över landskap och vatten med mera)• omväxling (variation i fråga om topografi, fördelning mark/vatten vegetation, kulturprägel med mera)• bra vattenkvalitet, lämpliga stränder och bottenar för bad och fritidsfiske• förekomst av sammanhängande gröna stråk• naturområden med särskilt goda förutsättningar att bedriva friluftaktiviteter• naturvärden som kan bestå även vid ökad besöksfrekvens• tållighet mot slitage i de delar som förväntas bli intensivt utnyttjade• förutsättningar för att vårda området (både ekonomiska och naturgivna förutsättningar)• förekomst av anläggningar eller service, såsom toalett, sopsortering, parkering, eldstäder, lägerplatser, vindskydd, friluftsgårdar, badplatser och vandringsleder och så vidare. Insatser för fritidsfisket. Utnyttjande av områden utan omfattande anordningar	

- förekomst av markerade leder och informationsskyltar
- förekomst av brukningsvägar, stigar, vandringsleder med mera
- möjligheterna att komma till och in i området, samt vistas i eller i anslutning till området. Exempelvis kommunikation (förekomst eller möjlighet) till och från ett område (buss, bil, tåg, båt, cykel)

Friluftaktiviteter:

Exempel på aktiviteter är vandring, strövande, promenader, längdåkning med skidor, skridskoåkning, terrängcykling, bad, kanotpaddling, naturupplevelser, fritidsfiske, bär- och svamp-plockning, löpning, geocaching, fågelskådning, övernattnig, kulturupplevelser och ridning.

Beskrivning av områdets värden:

Området utgörs av kulturresevatet Gunnebo och det kommunala naturreservatet Rådasjön samt Stensjön väster om slottet. Rådasjöns naturreservat består av sjön och de omgivande landmiljöerna. Här finns ädellövskogar, strandskogar och öppna betesmarker. Hela området är ett väl bevarat exempel på en västsvensk högreståndsmiljö kring Råda säteri och tillsammans med angränsande Gunnebo slott formas en biologiskt och kulturhistoriskt mycket värdefull helhet. Rådasjöns naturreservat ligger i nära anslutning till tätorterna Mölnlycke och Mölndal.

Genom sitt tätortsnära läge, men också på grund av goda kommunikationer med Göteborg, har området mycket stort värde för friluftsliv och rekreation. Området bjuder på rika möjligheter till naturupplevelser. Här tar många en promenad eller joggingtur. Förutom att man badar bedrivs sport- och fritidsfiske, rodd och segling i sjön.

Förutsättningar för bevarande och utveckling av områdets värden:

1. Åtgärder för att bevara områdets värden:

Befintliga stigsystem och anordningar måste underhållas.

2. Åtgärder som påtagligt kan skada områdets värden:

Vägdragningar, exploatering (bebyggelse mm). Åtgärder/verksamheter som påverkar vattenkvaliteten negativt. Ökad flygtrafik och andra bullerstörande verksamheter.

3. Utveckling av områdets värden:

Gunnebo slott med omgivande naturmark och sjöar har goda förutsättningar för att vara utgångspunkt för vandring, utomhusaktiviteter, evenemang, guideverksamhet och mycket mer.

Planering och säkerställande:

Natura 2000

Labbera (SE0520169)

Naturreservat

Rådasjön (kommunalt reservat), Gunnebo (kulturresevat)

Strandskydd finns vid samtliga sjöar.

Områdets huvuddrag:

Rådasjön är måttligt näringsrik och är en del av Mölndalsåns vattensystem. Fiskfaunan är mycket artrik och tämligen opåverkad av övergödning och försurning. I strandmiljön är bottenfaunan rik. Strandängen vid Råda säteri kan, med återupptaget bete, än en gång bli en god vadarlokal för fåglar. Sjön är även betydelsefull som övervintringsplats för bl.a. änder och sångsvanar.

Öster om sjön ligger ett kulturpåverkat landskap kring Råda säteri, som är en frälsegård med anor från medeltiden. Den nuvarande huvudbyggnaden är från slutet av 1700-talet. Runt säteriet finns öppna marker och ädellövskogar. Det stora fältet öster om Råda säteri kallas Storgärdet och omges av igenvuxna hagmarker med gamla, grova ekar och riklig hasselförekomst. Väster om Råda säteri ligger udden Labbera, som hyser ett bokbestånd och en större hedekskog.

Söder om sjön ligger den så kallade Vakekullen, med ekskog på höga bergsbranter. Ädellövskogarna har en rik svamp-, moss- och lavflora. Ståloppet är övervintringslokal för bl.a. strömstare, sångsvan och olika andfågelarter.

Gunnebo slott med tillhörande omgivningar i Mölndals kommun blev länets första kulturresevat 2003. Anläggningen med slott, övriga byggnader, park och trädgård byggdes i slutet av 1700-talet och var då ett av landets mest magnifika och moderna sommarnöjen. Gunnebo är en välbevarad högreståndsmiljö där slottet och trädgården har bibehållit karaktären sedan 1700-talets slut. Hela anläggningen ritades och planerades av Carl Wilhelm Carlberg som då var stadsarkitekt i Göteborg. Gunnebo slott ses idag som ett av Sveriges främsta exempel på nyklassicistisk byggnadskonst. De omgivande ägorna präglas framförallt av 1800-talets jord- och skogsbruk och ägarnas estetiska ambitioner. Landskapet är ett mycket bra exempel på den typ av landskap som utvecklats kring slotts- och säterimiljöer i Göteborgs närhet. Stora resurser har satsats på att återskapa den ursprungliga miljön med byggnader, park och trädgårdsanläggningar. Naturmiljön är biologiskt rik och kännetecknas av vidsträckt lövskogar och öppna kulturmarker. I området förekommer 25 arter som är upptagna på de av Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndigheten fastställda listorna över hotade arter.

Områdets avgränsning:

Området har med anledning av kommunernas synpunkter delats upp i två områden. Den norra delen som omfattar Gunneboområdet har skiljts ut och bildar ett eget riksintresseområde för friluftslivet.

Andra riksintressen som berörs:

RI Kulturmiljövård: Gunnebo KO28 samt del av Kvarnbyn KO29.

Övrigt underlag:

Referenser:

- Ahlén, J. 2002. Underlag inför bildande av Rådasjöns naturreservat - Kompletterande naturinventering och förslag till skötsel. Naturcentrum AB / Härryda kommun.
- Andersson, L. Löfgren, R. 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Naturvårdsverket.
- Appelqvist, T. Bengtson, O. 1992. Områden med värdefull moss- och lavflora i Härryda kommun, Miljö- och hälsoskyddskontoret, Härryda kommun. Miljö & Hälsa 1992:1.
- Bergil, C. m.fl. 1987. Remissupplaga av värden och anspråk kring Rådasjön, Härryda kommun. Bohlin, J. 1992. Värdefull natur i Härryda kommun. Miljö- och hälsoskyddskontoret, Härryda kommun. Miljö & Hälsa 1992:2
- Envall, K. 1986. Inventering av ädellövskog, Härryda kommun. Naturinventeringar i Göteborgs och Bohus län. Länsstyrelsen, naturvårdsenheten. 1986:3.
- Envall, K., Smålander, A. 1992. Ängs- och hagmarksinventering, Härryda kommun. Länsstyrelsen Göteborgs- och Bohuslän. Miljövårdsrapport 1992:1.
- Fiskenämnden i Göteborgs – och Bohuslän. Rådasjön. Fisket och vattenbruket, Härryda kommun. 1990

Fredricson, K. 1993. Skötselplan för tätortsnära naturområden i Härryda kommun. Miljö- och hälsoskyddskontoret, Härryda kommun. Miljö & hälsa 1993:2.

Hultengren, S., Olsson K., m.fl. 1995. Värdefulla odlingslandskap i Göteborgs- och Bohuslän, bevarandeprogram för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden. Länsstyrelsen i Göteborgs- och Bohuslän. 1995:21.

Härryda och Mölndals kommuner 2004. Rådasjöns naturreservat - Beslutshandling 2004-06-17. Remissomgång för naturvårdsplaneringen inom Göteborgsregionen, Härryda. Göteborgs kommunalförbund. 1997.

Härryda kommun. 2012. Översiktsplan.

Härryda kommun. 2012. Naturvårdsplan.

Mölndals stad. 2013. Sammanställt material från kommunen över området.

Mölndals stad. 2006. Översiktsplan.

Mölndals stad. 1998. Naturvårdsplan.

Sportfiskarna. Gula guiden.

Svenska turistrådet. www.vastsverige.com/vastsvenska-turistradet

Förutsättningar att behålla upplevelsevärden

Verksamheter som kan påverka områdets upplevelsevärden negativt är bebyggelseexploatering, vindkraftverk, vägdragningar, bulleralstrande verksamheter, hinder längs stränder som kan påverka friluftslivets utövande på land och vatten, till exempel vattenkraftutbyggnad, stängsling i syfte att utestänga allmänheten. Även visuell påverkan i form av telemaster, kraftledningar och vindkraftverk kan upplevas som intrång. Vissa verksamheter kan påverka vattenkvaliteten är negativt.